

مدرسه یک موجود زنده

◀ محمدحسن فراشاهی، کارشناس مقطع دبیرستان دوره اول

- نقش مدیریت راهبردی؛ به این وسیله چشم‌اندازها، باورها، ارزش‌ها و اهداف مدرسه و یا چه‌گونه‌گی مشارکت کلیه‌ی نیروهای مدرسه تثبیت می‌شود.

- مدیریت توسعه‌ی آموزش معلمان؛ به معنی توانمندسازی معلمان است، یعنی زمانی که من یاد می‌گیرم دانش‌آموزان نیز یاد خواهند گرفت.

- مدیریت کیفیت؛ به این معنی است که تمام فعالیت‌های مدرسه انطباق لازم را با استانداردهای مورد قبول داشته باشد. رضایت از فعالیت‌های انجام گرفته برای مدرسه وجود داشته، تعریف فعالیت‌ها بر اساس نیازها صورت گرفته و کارآیی مدرسه در حدی باشد که از بیش‌ترین منابع برای منفعت ذی‌نفعان بهره ببریم.

- مدیریت کارکنان و منابع؛ یعنی مدیریت منابع اطلاعاتی، فیزیکی، مادی و ... هم‌چنین مدیریت کارکنان اداری مدرسه که نقش پشتیبان را دارند، به‌گونه‌ای که این شعار محقق شود: «زیبا کار کردن بهتر از سخت کار کردن است.»

- مدیریت ارتباطات؛ خود به دو بخش درونی و بیرونی تقسیم می‌شود. لازم است یک مدیر برای ایجاد ارتباط با عوامل خارجی و هم‌چنین تعامل درونی فعالیت کند. حال مدیر مدرسه باید هر از گاهی فضای درونی و ارتباطات بیرونی را بررسی کرده، محک زده و متناسب با آن تغییراتی را ایجاد کند، زیرا مدرسه را می‌توان به یک موجود زنده تشبیه کرد که ضرورت دارد عملکرد قسمت‌های مختلف آن بررسی شود.

می‌توانیم مدرسه را به یک کوه یخ تشبیه کنیم که دارای دو فضای رسمی و غیررسمی است. قسمت رسمی همان بخش آشکار کوه یخ است که با یک نگاه متوجه آن خواهیم شد مثل مدیر، معاونین و معلم‌های پر تلاش و قسمت غیررسمی همان بخش عظیم‌تر کوه یخ است که زیر آب بوده و دیده نمی‌شود. این بخش می‌تواند شامل عدم ارتباطات مؤثر بین کارکنان و یا اولیایی باشد که ممکن است نقش مخرب در اجرای برنامه‌های مدرسه داشته باشند. با این احوال اگر مشکلات و بیماری‌های مدرسه به‌عنوان یک موجود زنده به‌موقع و به‌درستی تشخیص داده شود، می‌توان یک مدرسه‌ی سالم داشت.

در پایان باز هم تأکید می‌کنم که یک مدیر باید با خودش روراست باشد تا مشکلات را شناسایی و حل و فصل کند، در غیر این صورت هرگونه ارزیابی از فعالیت‌های مدرسه می‌تواند شبیه به نتیجه‌ی آزمایش فردی باشد که بیماری قند دارد اما هر بار قبل از انجام آزمایش رژیم می‌گیرد. به این نتیجه و ارزیابی نمی‌شود اطمینان کرد و آن را مورد استناد قرار داد. ■

در دنیای امروز مدرسه یک مکان نیست، یک امکان و ظرفیت است. مدرسه یک سازه نیست بلکه یک سازگار است که در آن دانش‌آموزان توانمند می‌شوند. در مدرسه به دانش‌آموزان روح و جان بخشیده می‌شود. در واقع نیاز است که مدرسه‌ی امروز، «مدرسه‌ی زندگی» نام گیرد. برای رسیدن به این هدف، محوری‌ترین و اثربخش‌ترین فرد، مدیر است. نقش مدیر به دو صورت مدیریت و رهبری بروز پیدا می‌کند، اگرچه هر دو صورت نام‌برده ارتباط نزدیکی با هم دارند، اما رهبری با تغییر هم‌راه است و مدیریت یک فعالیت ثابت و باقی‌عنوان می‌شود. مدیریت در واقع نگه‌داری مناسبات موجود است. گاهی اوقات سعی می‌کنیم با صرف زمان زیاد، کار نادرست را به درستی انجام دهیم اگر می‌خواهیم این اتفاق نیفتد، کلیدی‌ترین عنصر به‌سازی مدرسه، داشتن برنامه‌ی سالانه و تقویم اجرایی است. ممکن است برای شروع این برنامه‌ریزی‌ها کمی سخت به نظر برسد، اما همین‌که اولین گام برای اجرا برداشته می‌شود، برنامه‌ریزی سال‌های بعد سهل‌تر خواهد شد و مدرسه گام‌به‌گام به رشد و تعالی نزدیک‌تر می‌شود. البته لازم است که مدیر مدرسه در این برنامه‌های سالیانه نقش و شایسته‌گی خودش را نیز در نظر بگیرد. مدیریت ابعاد مختلفی داشته و نقش‌های گوناگونی را شامل می‌شود که از جمله‌ی آن‌ها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- نقش رهبری در حوزه‌ی آموزش و تربیت؛ به این معنی که فرآیند یاددهی و یادگیری مدرسه مشخص و مدیریت می‌شود.